

הטקסט

אי נעימות / תרבות

הטקסט הוא כל מה שאני זוכר היום. הטקסט ושמי. הומרוס, אומרים לי ידידי הבאים לבקר, ספר לנו על השנים המפלאות, המהללות עם חבריך המתים כשעוד היו מלאי חיים ותאוה, ספר על המקומות הרחוקים, על טלטולי ההפלגות, על הנשים היפהפיות באיי הים, וגם בנות המקום – על כל המראות שנגלו לעיניך לפני בא העורן.

אבל אני כבר יכול לספר להם רק את הטקסט. רוצים לשמע שוב על הקיקלופים ועל שירת הסירנות? או אולי על שיחתו של אודיסאוס עם אבמיאוס, רועה החזירים הנעלה, שדבר פחכם באדם? אגולל כל פרשה שחשקה בה נפשכם, כל שיר באודיסאה.

אך את הטקסט יוכלו לקרא מתוך הדף, אם יתחשק להם. לכך אין הם צריכים אותי – יקו רפה, עור, שזכרונו בוגד בו.

וטולסטוי הזקן צדק כמוכן. יש משהו מבחיל בהתענגות התרבותית על התרבות בטרקלינים מעצבים ביד אמן לעשירונים העליונים האננים.

ובלילות ארכים בערים הגדולות בכרכים המשתרעים למרחקים מהבילים, במצודות רפואה מתנשאות בקררות חננית, מוארות להפליא בלי הפוגה, אנשים חיים נאנחים רועדים מתשוקה מתעטפים בפחד המות.

מתוך ספרו הבא של מאיר ויזלטיר, האדם הנדף, העתיד לצאת לאור באביב 2018

(סונטה מוארכת במות יצחק דנציגר, 'מוצא אל הים, עמ' 37). וגם "חלודת הגדרות בעפר הצרוב... נשאנו על גבינו/ חמסין כשאת סירה קלה/ חמסינים רבים נשאנו על רוותנו" (תזכיר צורני, דבר אופטימי, עשיית שירים, עמ' 24).

תל-אביב. ויזלטיר הוא אחד הגדולים באוהביה בדורות שאחרי אלתרמן. ועם זאת, גם הנוקב במבקריה. פעם שמרתי על בחינת מתכונת בתיווך עירוני ד' בעיר שבו אני מלמד כרבע מאה. ניגשתי אל הקיר שעליו נתלה לוח שנה שנערך לרגל חגיגות המאה להיווסדה של העיר. רצה המקרה שהלוח היה פתוח בשיר 'יש לי סימפטיה' מתוך 'שרטוטים תל-אביביים' (דבר אופטימי, עשיית שירים). וראה זה פלא. כבמעשה קסמים כל השורות הביקורתיות על העיר ועל יושביה נעלמו כלא היו ונשארו רק עם ה"יש לי סימפטיה" הממותן. כאילו שוויזלטיר מסוגל לאהוב את עירו מבלי להטיח בה. לחמול עליה מבלי לחבוט בה. ומה היו עושים עורכי לוח השנה עם שורות אלימות כמו בשיר המוקדם 'מזג האוויר' שבו תל-אביב מדומה ל"אשה שהטילוה בבגדיה לאמבט/ בריונים עשו לה את זה" (קיצור שנות השישים, עמ' 97) או עם השיר החזק 'מצוררים', ממכתבים ושירים אחרים, המבקר את יחסם של פרנסי העיר לציירים ולמשוררים שגרים בה, שנים לפני "מקרה אבידן": "כבכל עיר שאינה כפר/ גם בתל-אביב גוועים משוררים וציירים באין מפריע" (עמ' 51). ויזלטיר אוהב את תל-אביב אך הוא רחוק מלהיות עיוור לפגמיה ולמומיה. הוא משלב אוהב באלגיה, אהבה במבט אנליטי מפוכח. בזה ייחודו. בכך עוצמת יצירתו.

מקפאית עורקים את קיצו של המלך; 'הערה', אף הוא מהארספואטיקה המשובחת של תקופה זו: "אני קבור מתחת לתלי תלים/ של תולדות חיי" (עמ' 35); 'נערה מירושלים', משירי הדיוקן מכמירי הלב; 'מעשה ביצחק', שיר הפדופיליה המזווע על ילד בחופשת קיץ שנופל קורבן לסוטה מיז; 'כתובת חשמל נעה', השיר שמפרק לרסיסים כל קונסנסוס לאומי שאחרי מלחמת ששת הימים ורבים אחרים.

רגליים. הגפיים התחתונות הן איברים נוכחים מאוד אצל המשורר שחלק משיריו נכתב, או לפחות נהגה, תוך כדי הליכה ברחובות ערים קרובות ורחוקות, בנתיבי דרכים ובאיים. אני אוהב משפטים רבים בשיריו הכרוכים בידיים, בקרסוליים, בכפות רגליים. למשל, משפט נוקשה כמו 'גושי רגשות ישנים נמעכים/ בצעדי הכבד' (מוצא אל הים, עמ' 79) או משפט אינטימי כמו "וכף רגלך אספה את קו האור המסונן/ מבעד לתריס" (מחסן, עמ' 41) או משפט מכתמי כמו "לחשוב/ שהחוכמה היא זוג נעליים/ להתהלך בהן בעולם" (מחסן, עמ' 20).

שרב. כמו אלכסנדר פן לפניו גם ויזלטיר הגיע ממרחקי רוסיה הקפואה. אולי מכאן רגשותו לחום הארצישראלי ונטייתו לציורי מזג אוויר שרבי של קיצים חורכים. רבים הם המשפטים הרוחניים הללו המפוזרים לאורכה ולרוחבה של שירתו. למשל, "שרב אביבי של מרץ כבר בחמש בבוקר/ זהב הזריחה הזמני מבצבץ מאחורי חטוטרות הבתים" (מרץ, דבר אופטימי, עשיית שירים, עמ' 96) או בקינה המעולה על יצחק דנציגר: "... הגבעות/ המשתפלות כמו רחלים גועות/ בחום הקיץ, וארץ מתכה/ שרופת קוצים ומיבשת סוד/ יורה אבק דום-דום אל גווייתך..."